

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 448/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. septembra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti HHB advokátska kancelária s. r. o., Kopčianska 8/A, Bratislava, IČO 52 274 896, zastúpenej HOMOLA advokátskou kanceláriou s. r. o., Kopčianska 8/A, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Homola, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava I v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Re 2633/2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti HHB advokátska kancelária s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti HHB advokátska kancelária s. r. o.,

Kopčianska 8/A, Bratislava, IČO 52 274 896 (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Re 2633/2020 (ďalej len „napadnuté konanie“).

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka elektronicky podala 28. februára 2020 na okresnom súde návrh na zápis zmien zapísaných údajov o spoločnosti do obchodného registra. Riadne a v zákonnej lehote zaplatila súdny poplatok za návrh a emailom bola informovaná o priradení veci vyššiemu súdnemu úradníkovi 5. marca 2020. Okresný súd od uvedeného momentu 3 mesiace nekonal napriek splneniu všetkých podmienok a napriek zákonnej lehote uvedenej v § 8 ods. 1 zákona č. 530/2003 Z. z. o obchodnom registri a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Sťažovateľka podala 2. júna 2020 sťažnosť predsedovi okresného súdu na prietahy v konaní, ktorá bola vybavená upovedomením z 25. júna 2020. Predseda súdu ju považoval za dôvodnú, za spôsobené prietahy a zdržanie pri výkone jej podnikateľskej činnosti sa ospravedlnil. K zápisu zmien zapísaných údajov došlo 18. júna 2020, teda takmer 4 mesiace od podania návrhu, a preto podľa sťažovateľky došlo k porušeniu jej označených práv.

3. Závažnosť porušenia práv sťažovateľky odôvodňuje uplatnenie primeraného finančného zadost'učinenia. Požadovaná (symbolická) suma je odôvodnená s prihliadnutím na takmer štvormesačné zdržanie zápisu zmien údajov sťažovateľky do obchodného registra, čo jej spôsobilo značné komplikácie a administratívnu záťaž. Návrhom žiadala zapísať zmenu obchodného mena. Omeškanie so zápisom jej spôsobilo komplikácie, pretože v súvislosti s touto zmenou pripravovala „rebranding“ svojho podnikania spočívajúci v zmene loga, doménového mena, webstránky atď. Sťažovateľka žiadala zapísať aj prokúru. V súvislosti s konštitutívnymi účinkami zápisu spôsobilo omeškanie sťažovateľke komplikácie a zdržanie v riadnom a plánovanom spôsobe výkonu podnikateľskej činnosti, pretože nová prokuristka nemohla do zápisu zastupovať

sťažovateľku z titulu funkcie prokuristky. Podľa sťažovateľky aktuálna situácia zaťažnosti obchodného registra vedeného pri okresnom súde nemôže ísť na úkor dĺžky napadnutého konania ani iných konaní. Štát má zabezpečiť riadne fungovanie súdu a jeho personálne obsadenie. Návrh sťažovateľky nebol komplikovaný a rýchle rozhodnutie pre ňu malo veľký význam ako pre každú inú obchodnú spoločnosť očakávajúcu rozhodnutie o návrhu na zápis zmien zapísaných údajov do obchodného registra v čo najkratšom čase.

4. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd po prerokovaní ústavnej sťažnosti rozhodol, že označené práva sťažovateľky boli postupom okresného súdu porušené. Žiadala priznať finančné zadosťučinenie vo výške 500 € a uložiť okresnému súde povinnosť uhradiť jej ho spolu s trovami právneho zastúpenia.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

5. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5.1 Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

5.2 Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

6. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

6.1 Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,

c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,

d) ktorý je neprípustný,

e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

f) ktorý je podaný oneskorene,

g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Z § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť je preto možné považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

8. Ústavný súd konštatuje, že podanie sťažovateľky je možné kvalifikovať ako ústavnú sťažnosť v zmysle čl. 127 ústavy v spojení s § 42 ods. 2 písm. f), § 122 a nasl. zákona o ústavnom súde.

9. Na predbežnom prerokovaní ústavný súd zistil že ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123 zákona o ústavnom súde). Odpoveď na otázku dodržania lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde vzhľadom na svoju ustálenú rozhodovaciu prax v obdobných veciach ústavný súd spojil s odpoveďou na otázku opodstatnenosti ústavnej sťažnosti uvedenou ďalej. Ústavná sťažnosť je podaná procesne legitimovanou osobou (§ 122 zákona o ústavnom súde), po vyčerpaní právnych prostriedkov nápravy priznaných zákonom (§ 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

10. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy preto nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

11. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 102/05, II. ÚS 387/06) sa ochrana základnému právu podľa čl. 48 ods. 2 ústavy poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie tohto základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v tomto prípade okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď ústavná sťažnosť bola doručená ústavnému súdu, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva postupom okresného súdu, ústavný súd ústavnú sťažnosť zásadne odmietne ako zjavne neopodstatnenú.

12. V nadväznosti na uvedený právny názor ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcejmu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto ústavná sťažnosť zohráva

významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06). Táto prax ústavného súdu bola odobrená aj Európskym súdom pre ľudské práva vo viacerých konaniach vedených proti Slovenskej republike, napr. Obluk proti Slovensku z 28. júna 2016 k sťažnosti č. 65302/11, bod 61, resp. Mazurek proti Slovensku z 3. marca 2009 k sťažnosti č. 16970/05.

13. Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia ústavnej sťažnosti ústavnému súdu, teda 27. júla 2020, už okresný súd nemohol byť porušovateľom označeného základného práva podľa ústavy a práva podľa dohovoru. Konanie o zápise údajov do obchodného registra nie je „typické“ súdne konanie, ale ide o formalizovaný postup, ktorý je zavŕšený bez vydania súdneho rozhodnutia úkonom registrového súdu (zápisom údajov alebo oznámením o odmietnutí vykonania zápisu).

14. Okresný súd vykonal zápis 18. júna 2020 s právnymi účinkami k 19. júnu 2020. Sťažovateľka bola vyrozumená o výsledku konania doručením potvrdenia o vykonaní zápisu a zaslaním výpisu z obchodného registra. Zásah do označených práv v čase podania ústavnej sťažnosti už netrval. Konanie o takej ústavnej sťažnosti už nie je spôsobilé naplniť účel ochrany, ktorú ústavný súd poskytuje vo vzťahu k základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. II. ÚS 89/2017). Bol totiž už nastolený stav požadovaný sťažovateľkou tak, že do obchodného registra boli zapísané ňou požadované údaje. Za uvedenej situácie bolo bez právneho významu, že ústavná sťažnosť bola podaná v lehote do dvoch mesiacov od vykonania zápisu okresným súdom.

14.1 Vo vzťahu k namietanému porušeniu práva na prejednanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že podstatou konania o zápise údajov do obchodného registra nie je rozhodovanie o občianskoprávných nárokoch, preto jeho aplikácia vôbec neprichádza do úvahy.

15. Na tomto základe ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky po predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

16. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi uplatnenými v ústavnej sťažnosti (priznanie primeraného finančného zadost'učinenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. septembra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu